

Barkebrødtider i Lånke

Barkebrødtider i Lånke, krigsårene 1809 – 12

Folketellinga i 1801 viser at her i Lånke var registrert 1024 voksne mennesker i bygda. Gårder ble oppdelt og det ble flere husmannsplasser. Flere år etter hverandre med elendige avlinger hadde gitt lite livsgrunnlag for så mange folk på gårdene. Resultatet ble at mange opplevde at livet ble en kamp for å få endene til å møtes.

Fra arkivet etter Solveig Lie kan vi lese følgende om Peder Johansen Sætnan, på Østre Setnan. Han var født i 1765 og bygslet halvparten av farsgården fra 1802. Peder måtte være en lærd og flink mann, for som bare 18 år gammel ble han ansatt som lærer på Stjørdal. Peder var gift med Gudlaug Kristensdtr. Elverum. Hun var født i 1779 og døde i 1829. Gudlaug fødte i alt 12 barn, de fem første barna mellom 1803 og 1809. Et tvillingpar og fire andre barn som var født mellom 1809 og 1820 døde da de var henholdsvis ett, to og fire år gamle. Det var livets harde virkelighet som gikk hard inn på Gudlaug og Peder. Det var om å kunne overleve som best en kunne. Peder var skoleholder i bygda, men lite eller ingen ting var å få kjøpt.

I krigsårene i 1809 – 12, da engelskmennene blokkerte den norske kysten, led folket stor nød. På gården Sætnan var det ikke bedre enn andre plasser. Folket måtte spise barkebrød for å overleve. Det var tomt for mjøl i mjølkista og Peder bestemte seg en dag for å gå inn til Trondheim, i håp om å få kjøpe litt mjøl til sin husstand. Dagen i forveien hadde byens husmødre stormet byens mjøllager, så det var ikke noe mjøl å få tak i for Peder.

Han hadde liten lyst til å gå tomhendt hjem igjen, så no var gode råd dyre. Mjøl måtte han for en hver pris forsøke å skaffe sin kjære. Peder hadde en ualminnelig vakker sangstemme, så han gikk fra gård til gård og sang. Til slutt hadde han fått samlet 3 mark mjøl, (det tilsvarte 642 gram). Og med denne børen på nakken, tok han fatt på de vel fire milene hjem til Sætnan igjen. Vel hjemme på Setnan ble nok dette mjølet blandet med barkemjøl for å drøye ut mjølet så det skulle bli flere munnar og mette.

I 1822 solgte Peder gården Sætnan til Hermann Gørrisen. Etter at Peder ble enkemann 64 år gammel, ble han fortsatt boende på gården, i kraft av en avtale han hadde. Peder fikk en rettskraftig avtale om at han skulle få bo på gården Østre Setnan så lenge han levde. Nå var det Jensen & Gram som eide de tre Setnangårdene og Peder var den ene av tre leileninger som fulgte gårdene. I 1820 ble gårdene ble solgt til Hans Gørrisen, som også hadde Værnesgården. Han likte dårlig at han skulle ha tre leileninger som fortsatt skulle bo på gårdene. Gørrisen prøvde å gå rettens vei for å få de tre brukerne fjernet. Peder vart tiltjent føderåd, noe som var mye i mot det Gørrisen hadde tenkt. Innen rettsforhandlingene var ferdig, døde både Tølløv og Jens som var de andre to leileningene. Mens Peder etter hvert på sine eldre år, flyttet til sin sønn John Minde på Stjørdal, der han døde 90 år gammel.

Kilde: Stoff hentet fra arkivet til Solveig Lie, mappe nr.51.